Europees Parlement
2019-2024

Commissie economische en monetaire zaken

2023/2063(INI)

4.12.2023

ONTWERPVERSLAG

over het Europees semester voor economische beleidscoördinatie 2024
(2023/2063(INI))

Commissie economische en monetaire zaken

Rapporteur: René Repasi

Rapporteur voor advies van de medeverantwoordelijke commissie overeenkomstig artikel 57 van het Reglement:
Margarida Marques, Begrotingscommissie

INHOUD

Blz.

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT 3

TOELICHTING 9

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het Europees semester voor economische beleidscoördinatie 2024
(2023/2063(INI))

Europees Parlement,

– gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en met name artikel 121, lid 2, en artikel 136,

– gezien Protocol nr. 1 bij het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en het VWEU betreffende de rol van de nationale parlementen in de Europese Unie,

– gezien Protocol nr. 2 bij het VEU en het VWEU betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid,

– gezien het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de economische en monetaire Unie,

– gezien de Overeenkomst van Parijs in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen,

– gezien Richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten[1],

– gezien Verordening (EU) nr. 1177/2011 van de Raad van 8 november 2011 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1467/97 over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten[2],

– gezien Verordening (EU) nr. 1173/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 inzake de effectieve handhaving van het begrotingstoezicht in het eurogebied[3],

– gezien Verordening (EU) nr. 1174/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende handhavingsmaatregelen voor de correctie van buitensporige macro-economische onevenwichtigheden in het eurogebied[4],

– gezien Verordening (EU) nr. 1175/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid[5],

– gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van

[1] PB L 306 van 23.11.2011, blz. 41.
[2] PB L 306 van 23.11.2011, blz. 33.
[3] PB L 306 van 23.11.2011, blz. 1.
[4] PB L 306 van 23.11.2011, blz. 8.
[5] PB L 306 van 23.11.2011, blz. 12.

16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden[6],

– gezien Verordening (EU) nr. 472/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende de versterking van het economische en budgettaire toezicht op lidstaten in de eurozone die ernstige moeilijkheden ondervinden of dreigen te ondervinden ten aanzien van hun financiële stabiliteit[7],

– gezien Verordening (EU) nr. 473/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013 betreffende gemeenschappelijke voorschriften voor het monitoren en beoordelen van ontwerpbegrotingsplannen en voor het garanderen van de correctie van buitensporige tekorten van de lidstaten van de eurozone[8],

– gezien Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit[9] (de "RRF-verordening"),

– gezien de mededeling van de Commissie van 4 maart 2021 getiteld "Het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten" (COM(2021)0102),

– gezien het sociaal engagement van Porto van 7 mei 2021 van de Raad, de Commissie, het Parlement en de sociale partners,

– gezien de beoordeling van het Europees Begrotingscomité van 28 juni 2023 van de begrotingskoers die in 2024 voor de eurozone passend is,

– gezien de conclusies van het Europees Begrotingscomité van 4 oktober 2023,

– gezien de mededeling van de Commissie van 9 november 2022 over een leidraad voor een hervorming van het EU-kader voor economische governance (COM(2022)0583),

– gezien het voorstel van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad (COM(2023)0240),

– gezien het voorstel van de Commissie voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1467/97 over de bespoediging en verduidelijking van de tenuitvoerlegging van de procedure bij buitensporige tekorten (COM(2023)0241),

– gezien het voorstel van de Commissie voor een richtlijn van de Raad tot wijziging van Richtlijn 2011/85/EG tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten (COM(2023)0242),

– gezien de Overeenkomst van Granada, aangenomen op 6 oktober 2023,

[6] PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.
[7] PB L 140 van 27.5.2013, blz. 1.
[8] PB L 140 van 27.5.2013, blz. 11.
[9] PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17.

– gezien de mededeling van de Commissie van 21 november 2023 getiteld “Jaarlijkse duurzamegroeianalyse 2024” (COM(2023)0901),

– gezien het verslag van de Commissie van 21 november 2022 getiteld “Waarschuwingsmechanismeverslag 2024” (COM(2023)0902) en de aanbeveling van de Commissie van 21 november 2022 voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone (COM(2023)0903),

– gezien het voorstel voor een gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid van de Commissie en de Raad van 21 november 2022 (COM(2023)0904),

– gezien de economische najaarsprognose 2023 van de Commissie van 15 november 2023,

– gezien artikel 54 van zijn Reglement,

– gezien het advies van de Begrotingscommissie,

– gezien het verslag van de Commissie economische en monetaire zaken (A9-0000/2022),

A. overwegende dat volgens de najaarsprognoses 2023 van de Commissie de groei van het bbp in 2023 naar verwachting 0,6 % zal bedragen in zowel de EU als de eurozone en naar verwachting zal stijgen tot respectievelijk 1,3 % en 1,2 % in 2024;

B. overwegende dat de arbeidsmarkt van de EU in de eerste helft van 2023 ondanks de vertraging van de economische groei sterk bleef presteren, maar dat het tekort aan arbeidskrachten volgens de najaarsprognoses 2023 van de Commissie in sommige sectoren en beroepen nog steeds acuut is; overwegende dat de werkloosheid in de EU als geheel een historisch dieptepunt heeft bereikt, weliswaar met verschillen tussen de lidstaten;

C. overwegende dat de inflatie in 2023 in de EU 6,5 % en in de eurozone 5,6 % zal bedragen en volgens de najaarsprognoses 2023 van de Commissie naar verwachting zal dalen tot respectievelijk 3,5 % en 3,2 % in 2024;

D. overwegende dat de overheidsschuldquote naar verwachting zal stijgen tot 83,1 % in de EU en 90,4 % in de eurozone; overwegende dat de overheidsschuldquote in de EU naar verwachting iets zal dalen tot ongeveer 82,7 % in 2024 en 82,5 % in 2025;

E. overwegende dat een snelle, doortastende en gecoördineerde beleidsreactie de EU-economie in staat heeft gesteld om zich te herstellen en de sociaaleconomische gevolgen van de COVID-19-pandemie en de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne aan te pakken, en tevens in staat heeft gesteld om de daaruit voortvloeiende energiecrisis, de economische stagnatie in 2023 en een periode van grote risico’s en onzekerheid, onder meer als gevolg van de situatie in het Midden-Oosten, te doorstaan;

F. overwegende dat EU-financiering een essentieel instrument is gebleken om te zorgen voor macro-economische stabilisatie op EU-niveau, en tevens om de interne en externe veerkracht van de EU in tijden van crisis te vergroten en tegelijkertijd de lidstaten te ondersteunen bij het financieren van noodzakelijke investeringen in voor de EU

belangrijke gebieden, om de huidige en toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden;

Economische vooruitzichten voor de EU

1. uit zijn bezorgdheid over de zwakke groei in de EU; wijst op de aanhoudende gevolgen van de hoge energieprijzen en de inflatie voor de koopkracht van huishoudens en voor het vermogen van EU-bedrijven om goede resultaten te behalen;

2. waardeert de inspanningen van de Europese Centrale Bank (ECB) om de inflatie in de eurozone terug te dringen; is van mening dat renteverhogingen de oorzaken van de inflatiestijgingen slechts ten dele kunnen wegnemen en dat er behoefte is aan beleidsmaatregelen en hervormingen op fiscaal, structureel en regelgevingsgebied die adequaat zijn en op elkaar zijn afgestemd, in aanvulling op de monetaire beleidsmaatregelen van de ECB;

3. benadrukt dat in bepaalde lidstaten te weinig publieke en particuliere investeringen plaatsvinden, wat het potentieel van duurzame groei belemmert; benadrukt dat deze investeringen cruciaal zijn om de EU in staat te stellen het hoofd te bieden aan bestaande uitdagingen en om de veerkracht en het concurrentievermogen van de EU bij nieuwe uitdagingen te vergroten;

Het Europees Semester en de herstel- en veerkrachtfaciliteit (RRF)

4. wijst erop dat het Europees semester het vaste kader is voor de coördinatie van het begrotings-, economisch, sociaal en werkgelegenheidsbeleid in de hele Unie overeenkomstig de Verdragen, met inbegrip van de Europese pijler van sociale rechten, waardoor de macro-economische stabiliteit en de sociale cohesie van de Unie worden gewaarborgd;

5. is bezorgd over het mindere belang dat wordt gehecht aan de sociale dimensie van het Europees semester als gevolg van het feit dat de landspecifieke aanbevelingen (CSR's) beperkt blijven tot de uitvoering van nationale herstel- en veerkrachtplannen (RRP's) en is tevens bezorgd over het afnemende aantal sociale CSR's op basis van het sociale scorebord; verzoekt de Commissie de CSR's beter te laten aansluiten op de respectieve landverslagen;

6. deelt de mening dat de CSR's voor 2024 gericht moeten zijn op een beperkt aantal uitdagingen; benadrukt dat CSR's ook moeten bijdragen aan het vergroten van het concurrentievermogen, het bevorderen van de groene en de digitale transitie en het waarborgen van de sociale rechtvaardigheid; benadrukt dat in de CSR's rekening moet worden gehouden met sociale kwetsbaarheden;

7. is bezorgd dat het op prestaties gerichte financierings- en verificatiesysteem van de RRF in de praktijk te weinig resultaten oplevert en tot te veel bureaucratie leidt; dringt aan op meer flexibiliteit bij het aanpassen van mijlpalen en streefdoelen om rekening te houden met de lessen die tijdens het uitvoeringsproces worden geleerd;

8. pleit voor het stroomlijnen van de EU-cohesiebeleidsprogramma's met de investeringsbehoeften die zijn vastgesteld in het kader van de RRF en in de CSR's; wijst erop dat het cohesiebeleid een bredere reeks doelstellingen nastreeft dan de RRF;

dringt erop aan dat bij het opstellen en uitvoeren van nationale RRP's op vergelijkbare wijze rekening wordt gehouden met de participatie van belanghebbenden als bij de cohesiebeleidsprogramma's;

Hervorming van het kader voor economische governance

9. acht het noodzakelijk dat de begrotingsregels van de EU worden hervormd en is ingenomen met de voorstellen van de Commissie;

10. benadrukt dat deze hervorming moet leiden tot een vereenvoudiging van het kader, meer landspecifiek moet zijn en de handhaafbaarheid ervan moet versterken, en de lidstaten in staat moet stellen te voorzien in de behoefte aan overheidsinvesteringen voor de groene en digitale transitie van hun economieën zonder de houdbaarheid van de overheidsschuld te ondermijnen;

11. is verheugd dat er lering is getrokken uit de manier waarop de RRF is opgezet door nationale begrotings-, hervormings- en investeringsverplichtingen te koppelen aan financiële stimulansen van de EU, zoals subsidies en leningen; betreurt ten zeerste dat, in tegenstelling tot de RRF, bij de hervorming van het kader voor economisch bestuur de stimuleringsmechanismen ontbreken om de noodzakelijke nationale beleidshervormingen en investeringen te ondersteunen en te bevorderen; is bezorgd dat sommige lidstaten niet de financiële mogelijkheden zullen hebben om op eigen kracht een rechtvaardige groene en digitale transitie te financieren;

12. betreurt dat de wisselwerking tussen macro-economische onevenwichtigheden en begrotingsregels onvoldoende aan bod komt in de hervormingsvoorstellen; benadrukt dat de financiële stabiliteit van de EU afhangt van het macro-economische evenwicht tussen de economieën van de lidstaten en dat voor het herstel van een dergelijk evenwicht overheidsuitgaven nodig kunnen zijn;

13. wijst erop dat buitensporige tekorten moeten worden vermeden en dringt aan op gemeenschappelijke regels op basis van objectieve criteria om dit doel te bereiken; benadrukt dat deze regels niet mogen beletten dat tijdelijk van het netto-uitgaventraject wordt afgeweken vanwege gerichte, gerechtvaardigde en strategisch belangrijke investeringen ter verwezenlijking van EU-doelstellingen;

14. onderkent de verschillen tussen de afzonderlijke lidstaten wat betreft de houdbaarheid van hun schuld en hun vermogen om de schuld terug te dringen en tegelijkertijd investeringen te blijven doen; benadrukt daarom dat de lidstaten verschillende trajecten voor schuldreductie moeten kunnen volgen;

15. is verheugd over het feit dat de Commissie met de lidstaten onderhandelt over individuele structurele begrotingsplannen; benadrukt dat een dergelijke uitbreiding van de discretionaire bevoegdheid van de Commissie gepaard moet gaan met een grotere verantwoordingsplicht jegens het Europees Parlement;

16. is van mening dat een grotere betrokkenheid van de nationale parlementen bij het bepalen van de inhoud van en het stemmen over de structurele begrotingsplannen een zinvolle manier is om de nationale betrokkenheid bij de structurele begrotingsplannen te vergroten;

17. is zich ervan bewust dat de economische dialoog als onderdeel van het Europees semester een nuttige basis vormt voor het afleggen van verantwoording, maar is van mening dat echte verantwoording alleen mogelijk is als het Europees Parlement daarvoor kan beschikken over instrumenten waarmee het consequenties kan verbinden aan zijn beoordeling van de prestaties van het Europees semester, zoals het uitspreken van een veto of het persoonlijk verantwoordelijk stellen van commissarissen;

°

° °

18. verzoekt zijn voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

Het Europees semester is een jaarlijkse operatie die gericht is op de coördinatie van het economisch en begrotingsbeleid van de lidstaten en heeft een grote invloed op het sociaal beleid. In dit initiatiefverslag over het Europees semester voor economische beleidscoördinatie in 2024 uit de rapporteur zijn bezorgdheid over de zwakke economische groei, wijst hij op het effect van hoge energieprijzen en inflatie op de koopkracht en bevestigt hij de rol van de EU bij het stabiliseren van de economie tijdens crises. De rapporteur benadrukt de noodzaak van gecoördineerd begrotings-, structuur- en regelgevingsbeleid en van publieke en private investeringen. De werkgelegenheids- en sociale aspecten in de jaarlijkse strategie voor duurzame groei 2024 zijn vooral belangrijk gezien de onzekere context die wordt gekenmerkt door stijgende inflatie en kosten van levensonderhoud als gevolg van de Russische invasie in Oekraïne en de aanhoudende sociale en economische gevolgen van de Covid-19 pandemie en de situatie in het Midden-Oosten.

In het verslag wordt bezorgdheid geuit over de zwakke groei in de EU als gevolg van de voortdurende invloed van energieprijzen en inflatie op de koopkracht van huishoudens en de resultaten van bedrijven in de EU. De inspanningen van de ECB om de inflatie aan te pakken worden gewaardeerd, maar er moet op gewezen worden dat stijgende rentetarieven alleen onvoldoende zijn; er is gecoördineerd begrotings-, structureel en regelgevend beleid nodig om de crisis en de gevolgen daarvan het hoofd te kunnen bieden. Onvoldoende publieke en private investeringen staan in bepaalde lidstaten duurzame groei in de weg, terwijl deze investeringen een cruciale rol spelen bij het vergroten van de veerkracht van de EU en haar concurrentiekracht in deze tijden van crisis.

Voorts wil de rapporteur wijzen op een aantal kwesties in verband met het Europees Semester en de faciliteit voor herstel en veerkracht (RRF) en stelt hij hervormingen voor van het EU-kader voor economische governance, met inbegrip van de noodzaak van vereenvoudiging, afdwingbaarheid en steun voor de groene en de digitale transitie. De rapporteur waardeert de lessen die zijn getrokken uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit (RRF), maar betreurt het ontbreken van soortgelijke stimuleringsmechanismen in de voorgestelde hervorming van het kader voor economisch bestuur. De financiële capaciteit van sommige lidstaten om de noodzakelijke groene en digitale transitie zelfstandig te financieren baart zorgen. Verder bestaat er bezorgdheid over de achteruitgang van de sociale dimensie als gevolg van het beperkte aantal aspecten dat in de landspecifieke aanbevelingen (CSR's) aan bod komt en, als gevolg daarvan, het afnemende aantal aanbevelingen op basis van het sociale scorebord. De rapporteur pleit voor gerichte landspecifieke aanbevelingen voor 2024, waarbij de nadruk wordt gelegd op hun rol bij het versterken van het concurrentievermogen, de groene en de digitale transitie en sociale rechtvaardigheid, rekening houdend met sociale kwetsbaarheden. De inefficiëntie en bureaucratie van het op prestaties gebaseerde systeem van de herstel- en veerkrachtfaciliteit zijn zorgwekkend. Het verslag over het Semester van dit jaar biedt ondersteuning voor de afstemming van het cohesiebeleid van de EU op de herstel- en veerkrachtfaciliteit en de landspecifieke aanbevelingen, waarbij het van belang is dat belanghebbenden deelnemen aan de opstelling van aan nationale plannen voor herstel en veerkracht (NRRP's), vergelijkbaar met de programma's van het cohesiebeleid.

De rapporteur betreurt dat er onvoldoende aandacht wordt besteed aan de wisselwerking tussen macro-economische onevenwichtigheden en begrotingsregels, en benadrukt dat het belangrijk

is dit aan te pakken voor de financiële stabiliteit van de EU, waarvoor mogelijk overheidsuitgaven nodig zijn. Hij beseft dat de overheidsuitgaven moeten worden beteugeld om buitensporige tekorten te voorkomen, en stelt beperkingen op basis van objectieve criteria voor, waarbij bepaalde uitgaven die bestemd zijn voor noodzakelijke investeringen worden vrijgesteld.

Daarnaast bestaat er bezorgdheid over de strikte prestatiegerelateerde financiering en het verificatiesysteem van de RRF, omdat er meer flexibiliteit nodig is om de overeengekomen investeringsdoelstellingen te halen. Dit is des te noodzakelijker als de cohesiebeleidsprogramma's moeten worden afgestemd op de investeringsbehoeften van de RRF. De hervorming van de begrotingsregels van de EU speelt een cruciale rol in de toekomstige ontwikkelingen van het economisch en begrotingsbeleid van de lidstaten, evenals de behoefte aan meer verantwoordingsplicht, betrokkenheid van de nationale parlementen en goede instrumenten voor het Europees Parlement om de Europese Commissie verantwoording te laten afleggen over de resultaten van het Europees semester.